Het consortium, dat hij representeerde, had allen kans om, — indien een kleine Europeesche oorlog uitbrak, die au fond al de financieele toestanden in Europa niet zoo aan het wankelen zou brengen als de tegenwoordige oorlog het heeft gedaan en nog meer doen zal als die een jaar langer duurt, — een aardig aantal millioenen te verdienen op zijn salpetermijnen en staalfabrieken.

Als een verstandig man had de bankier eerst getracht verbintenissen aan te knoopen met het schoone geslacht, dat in de leidende kringen van Petersburg een zeer gewichtige factor is, evenals in Parijs.

En de kleine Sjūvalova, die niet beter dansen kon dan anderen, maar die een ongewoon goed verstand had en een even ongewoon mooi figuur, was in dien tijd zeer gelieerd met den grootvorst, Kyrill, die getrouwd is met de vroegere groothertogin van Hessen, zijn eigen nichtje.

DERDE HOOFDSTUK.

Vladimir Alexandrovitj was heel zeker van plan geweest mij buiten die zaak te houden, welke ingeleid werd door het bezoek van den grootvorst Kyrill en de kleine Sofia Andrejevna aan Rubinstein, den bankier. Maar zoo langzamerhand nam deze zaak geheel zijn belangstelling in beslag en hij vond zeker dat ik toch wel een conclusie kon trekken uit wat ik niet te weten kwam.

Wij begonnen zoo langzamerhand een offensief tegen Meneer Rubinstein. Het duurde niet lang of wij kenden al zijn kennissen in Petersburg, de restaurants die hij bezocht en de dames die hij frequenteerde.

Meneer Rubinstein was lang niet dom. Hij trad volkomen in het publiek op, trachtte een audiëntie bij den Czaar te verkrijgen, die hem echter geweigerd werd, verkeerde in de hoogere kringen zonder zich bij een bepaalde partij aan te sluiten en gaf in korten tijd een heel vermogen uit.

Maar tegen ons was hij niet bestand. Niemand ter wereld, in welke positie ook, kan met de Ohrana concurreeren.

In dien tijd wist ik nog niet waarom wij Meneer Rubinstein vijandig gezind waren, of hem vereerden met onze opmerkzaamheid. Dat kreeg ik ondertusschen later te weten. Feitelijk streden wij voor behoud van den vrede, maar zelden zijn er slechtere middelen voor een goed doel aangewend.

De man in wiens naam wij handelden was grootvorst Nikolai Nikolajevitj. Hij was toen nog een vredesman. Begaafd en vooruitziend als hij was, zoowel als staatsman als militair, wist hij dat het Russische leger toen in het geheel niet geschikt was voor een Europeeschen oorlog. En hij vreesde dat een Balkanoorlog niet zou kunnen eindigen zonder vroeg of laat een Europeeschen oorlog ten gevolge te hebben op een voor Rusland ongeschikt oogenblik.

Ik weet dit, omdat ik het werkelijk onvermengde genot gehad heb om Nikolai Nikolajevitj in zijn paleis te Petersburg te bezoeken.

De aanleiding hiertoe was als volgt:

Vladimir Alexandrovitj verwachtte een uiterst belangrijk telegram uit Parijs, dat Zijn Grootvorstelijke Hoogheid dadelijk ter hand gesteld zou moeten worden. Ondertusschen werd Alexandrovitj weggeroepen en beval hij mij om zoodra het telegram kwam met zijn kaartje als introductie, den grootvorst persoonlijk op te zoeken. Ik verkeerde in groote spanning of het telegram zou komen. Tenslotte werd het door een geheimen bode van het departement van Buitenlandsche Zaken afgeleverd. Het was dus langs een geheel anderen weg gearriveerd dan wij verwacht hadden.

Het was veel eenvoudiger dan ik dacht om door den grootvorst ontvangen te worden. Ik behoefde alleen maar een kaartje te vertoonen, waarop met inkt geschreven stond: „heeft toegang Vrijdagavond," om binnen gelaten te worden.

Ik werd in een voorkamer gelaten, waar de adjudant in een leuningstoel zat met een slordig, los uniform aan en met een sigaret in den mond. Hij wilde weten waarom ik kwam.

„Om een telegram te overhandigen aan Zijn Keizerlijke Hoogheid."

„Daar heb ik het recht niet toe."

„Weigert u te gehoorzamen?"

Hij kwam op mij af, pakte mij bij mijn kraag, bevoelde al mijn zakken en ik weet niet wat er gebeurd zou zijn als er niet plotseling driemaal een bel geluid had.

„Diantre," zeide hij, terwijl hij een verbaasden blik op mij wierp, „het schijnt werkelijk de bedoeling te zijn dat u toegelaten wordt." — Ik werd even in een binnenkamer gelaten, waarop de adjudant terug kwam en mij een wenk gaf om hem te volgen.

Ik kwam een kolossaal vertrek binnen, met een sprookjesachtige weelde gemeubeld, een ware Oostersche pracht, geheel verschillend van den nuchteren Amerikaanschen stijl, die nu modern is. Het eerste wat ik zag was de beroemde verzameling van Turksche wapens van den grootvorst, verder langs de muren planken met prachtig Chineesch porcelein en boven een divan het portret van een bijna geheel naakte vrouw van bizondere schoonheid.

Voor den grooten haard, waar een vuur in gloeide, lag een kolossale Deensche dog, dien de grootvorst van een van zijn Deensche bloedverwanten had gekregen, ik geloof van Koning Christiaan en dien ik had hooren beschrijven. Toen ik binnen kwam, stond het dier brommend op van een prachtige berenhuid, een van de grootste en meest glanzende zwarte berenhuiden die ik ooit gezien heb, en kwam naar mij toe met opgetrokken bovenlip, zoodat de groote, witte tanden in het gezicht kwamen.

De grootvorst zat aan zijn schrijftafel het dier gade te slaan met een van zijn beroemde zwarte Havannasigaretten met gouden mondstuk tusschen de lippen. Ik maakte een diepe buiging, zonder dat ik zien kon in hoever ik was opgemerkt of niet.

De hond besnuffelde mij even, en keerde toen naar zijn berenhuid terug.

„Prins keurt u goed," zeide grootvorst Nikolaj met een zwakken glimlach en dat was blijkbaar een recommandatie.

„Waar heeft u het telegram?"

Ik overhandigde het.

Terwijl hij het las had ik allen tijd om hem op te nemen. Ik heb zelden een imponeerender persoon gezien dan grootvorst Nikolaj. De statige, slanke, zelfs op dien rijpen leeftijd rechte en krachtige gestalte, de grijzende, fijne baard, het hooge voorhoofd, de intelligente trek om de oogen en slapen, al was die ook eenigszins wreed, vormden tezamen het beeld van een vorst van edel bloed.

Toen begreep ik waarom er zoo vaak gefluisterd werd dat hij keizer van het kolossale rijk had moeten zijn.

Nikolaj Nikolajevitj op den troon van Rusland, had het volk kunnen vereenigen en Rusland tot een der machtigste wereldrijken kunnen maken. Want Nikolaj Nikolajevitj is geen reactionnair, hij houdt rekening met de eischen des tijds, en iedereen zal moeten toegeven dat een Rusland, waar alle krachten samenwerken ten voordeele van het rijk inplaats van zooals nu verstikt te worden, vrees verwekkend wezen zou.

„Kent u den inhoud van dit telegram?" vroeg de grootvorst mij.

„Neen."

„Het bevat slecht nieuws. We moeten Meneer Rubinstein zien kwijt te worden."

„Uw Keizerlijke Hoogheid weet dat Sofia Andrejevna zich voor den godsdienst is gaan interesseeren en vroom geworden is?" zeide ik.

„Wat bedoelt u?" zeide de grootvorst die mij over zijn lorgnet, die hij had opgezet om het telegram te lezen, aankeek.

„Zij heeft getracht om door Grigori Jefimytj ontvangen te worden."

„Door Raspoetin?"

„Ja."

„Och, kom."

De grootvorst verzonk een oogenblik in gedachten.

„Enfin, dat is uw zaak. U moet zorgen dat hij gecompromitteerd wordt."

„Raspoetin?"

„Onnoozele, ik bedoel natuurlijk Rubinstein," zeide de grootvorst lachend. „Raspoetin kan heusch niet meer gecompromitteerd worden, dan hij al is."

Hij maakte een handbeweging en de audiëntie was afgeloopen. Bij het heengaan was de adjudant beleefd.

Ik begreep dat de naam Raspoetin den grootvorst een oogenblik nadenkend gestemd had. En het was een feit dat die man eigenlijk veel grooter invloed had dan vele bloedverwanten van den Czaar.

Hoe dwaas het ook schijnt, in de Russische politiek moest men er toch rekening mee houden dat de grillen van Grigori Jefimytj een beslissenden invloed op het lot van de natie zouden kunnen uitoefenen.

Geen wonder dus dat er in Petersburg een verbitterde strijd ontstond tusschen degenen die Raspoetin voor hun eigen doel wilden winnen en hen die hem ten onder wilden brengen.

Een spanning zooals er voor de uitbarsting van den eersten Balkan-oorlog in Petersburg heerschte, heeft er nooit geheerscht zelfs niet toen de wereldoorlog losbrak, omdat de gebeurtenissen zich toen te snel ontwikkelden om eerst goed op de pijnbank uitgestrekt te kunnen worden.

Degene die beslist voor den oorlog werkte was de Keizerin-weduwe Maria Fjodorovna. Het onnoozele en slecht ingelichte publiek in Europa, heeft altijd geloofd, dat deze prinses van een geciviliseerd Europeesch land, de dochter van Christiaan IX, liberale principes heeft voorgestaan inplaats van het czarisme en al zijn wreedheden.

Het tegenovergestelde is het geval. Zij sympathiseerde zonder twijfel volkomen met de politiek van haar echtgenoot Alexander III, en een verharder, meer reactionnair monarch bestond er in heel Europa niet.

Men dacht ook dat zij er bij haar zoon op aandrong om Finland's vrijheid en rechten te respecteeren, toen hij die begon aan banden te leggen, in tegenstelling van wat zijn vader gedaan had.

Ook dit is een vergissing. Maria Fjodorovna heeft geen invloed willen uitoefenen in de Finsche zaak, die feitelijk van zoo ondergeschikt belang voor het rijk was, uit angst om haar invloed elders te verliezen.

Zij heeft even krachtig als wie ook gewerkt voor een oorlog met Duitschland en Oostenrijk, want zij heeft deze machten nooit hun oorlog tegen Denemarken kunnen vergeven, die het kleine koninkrijk knotte wat haar vaderland was. Men moet natuurlijk de beteekenis voor de wereldpolitiek van de huwelijksverbintenissen van vorsten niet overschatten, want de markt waar deze heeren hun waren hebben te zoeken is altijd eenigszins beperkt, maar juist in een autocratischen staat als Rusland, waar feitelijk zooveel afhangt van den persoonlijken wil van den vorst, speelt onwillekeurig de keizerin een politieke rol naarmate de sterkte van haar eigen politieke belangstelling en haar persoonlijk vermogen om zich op den voorgrond te plaatsen.

De tegenwoordige keizerin interesseert zich in het geheel niet voor politiek. Als een arme prinses van Hessen geboren, was er niet veel kans op dat zij zoo'n goede partij zou doen, want de Keizer van Rusland kon toch zonder twijfel als een goede partij beschouwd worden. Er was veel meer kans dat zij uitgehuwelijkt zou worden aan het een of andere vervelende Duitsche vorstje, aan een stijven, onhandigen Scandinavischen prins, of om uit politieke redenen opgeofferd te worden aan den een of anderen gedegenereerden bandiet van het Servische hof, of op zijn best genomen van het Roemeensche. Als geboren Duitsche zou zij nooit geheel verrussischt worden aan een hof, waar voornamelijk Engelsch gesproken werd. Dit was alles geheel anders met Maria Fjodorovna. Van het begin af voelde zij zich thuis, en zij heeft zich altijd sterk voor de politiek geïnteresseerd, wat zij voor het groote publiek heeft weten te verschuilen achter haar weldadigheid, die zonder twijfel ook zeer groot was.

(Wordt vervolgd)

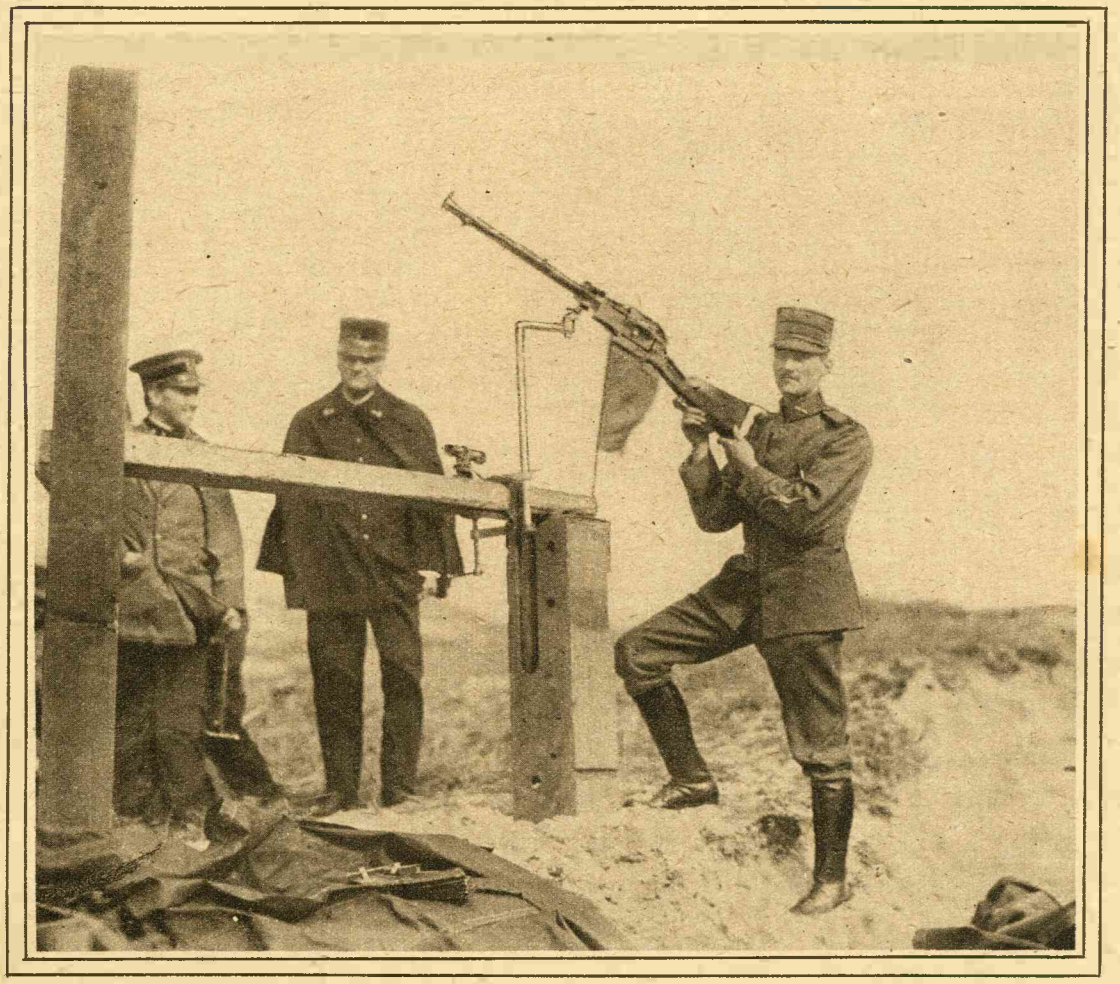

EEN INTERESSANTE UITVINDING.

Te Wijk a/Zee werden verleden week in tegenwoordigheid van autoriteiten proeven genomen met een affuit voor geweermitrailleurs, ter afwering van vliegtuigen. Het eenvoudige instrument, dat door sergeant J. C. v. Oploo van de pantserfortartillerie is uitgevonden en dat zeer voldeed, moet de thans in gebruik zijnde standaard-affuit vervangen.